బ్రతుకు పాఠం

బండి గూటిని పట్టుకుని, ఒకకాలు చిన్న బల్లమీద పెట్టి, రెండో కాలు ఎత్తబోతూన్న కిరిటీకి- వెనగ్గా తల్లి ఎక్కిళ్లు వినిపించేసరికి- ఆ పని చెయ్యడానికి వల్లకాలేదు. బల్లమీంచి కాలుదించి, ముక్కుమీదుగా కొంచెం క్రిందకిజారిన కళ్ళజోడుని పైకి కుడిచేతి మధ్యవేలితో తోస్తూ, అతి నెమ్మదిగా యాంత్రికంగా వెనక్కి తిరిగాడు.

కళ్ల యెదురుగా ముగ్గిపోయిన తల్లి, తండ్రి గాజుగోళీల్లాంటి ఆ ఎఱ్ఱజీరలకళ్లల్లో ఆర్ద్రత, వాత్సల్యం, బాధ, యింకా భాషకందని యెన్నో భావాలు, వారివెనగ్గా అరుగుమీద- స్తంభానికి ఆనుకుని, వయస్సు వచ్చినా దరిద్రం వలన పెళ్లికాని అక్కయ్య, ఆమెపక్కగా చెల్లాయి, తమ్ముడు. ఆ ముగ్గురి మొహాల్లోనూ ఒకేరకం దిగులు.

గుండెల్లోంచి దుఃఖం పుబికి, వురికివస్తూన్నా పెదవులు బిగబట్టి, ధైర్యంగానే వున్నట్లు నటిస్తున్నాడు తండ్రి. కర్రపట్టుకున్న చెయ్యి- ఆయన మనోభావాలకు ప్రతీకగా కర్రతో సహా వణకుతూండగా రెండో చెయ్యి దానిమీదవేసి, కదలకుండా నొక్కిపట్టాడు ఆయన.

మూతిమీదుగా పైటకొంగు కప్పిపెట్టి, కన్నీళ్లలోంచి తననే చూస్తోంది తల్లి.

నెమ్మదిగా ఎడమవైపుకు తలతిప్పాడు కిరీటి. వీధి అశేషజనం అక్కడ నిలబడివున్నారు. అందరిమొహాల్లోనూ ఏదోవిచారం. అమూల్యమైన వస్తువేదో తమనుంచిదూరమయి పోతోందనే బాధ. ప్రతిపిల్లవాడి మీద ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకుని కిరీటిలా పాఠాలు చెప్పే ప్రైవేటుమాష్టారు యింకొకరులేరు ఆ వూళ్లో. అతని శిక్షణలో తమపిల్లలు ఎంతోగొప్ప వాళ్లవుతారని ఆశపడుతూ వచ్చారు ఆజనం. కాని ఇకనుంచి ఎలాగ?!

—నెమ్మదిగా తల్లిదండ్రిల దగ్గరికినడిచాడు కిరీటి. ఇద్దరూ అతన్ని దగ్గరగా తీసుకుని, తలనిమిరారు.

"జాగర్త నాయనా! ఎన్నడూ యీ వూరైనాదాటివెళ్లనివాడివి. అంత మహానగరంలో ఎలా మసలుకుంటావో........" అంటూ పొద్దున్నించీ చెప్పుకొస్తున్న దాన్నే మళ్లీ చెప్పబోయిన తల్లిగొంతు జీరవోయి, పూడుకు పోయింది,

"ఉద్యోగం వచ్చి నువ్వు వెళ్తాంటే ఎంత ఆనందంగావుందో, ఎప్పుడూ నిన్నువిడిచివుండని మేము ఇకనుంచీ నీకు దూరంగా వుండాలంటే అంత బాధ గానూవుందిరా నాయనా! జాగర్త- ఆ మహానగరంలో కార్లూ, బస్సులూ చాలా రద్దీగావుంటుంది రోడ్డు దాటేటప్పుడూ అదీ బహు జాగర్త బాబూ. ప్రతి విషయానికీ రాజారావు సలహా తీసుకుంటూండు" అన్నాడు తండ్రి. బహుశా ఈ విషయం పొద్దున్నించీ ఏ వందసార్లో చెప్పివుంటాడాయన.

"వెళ్లగానే వెంటనే ముందు వుత్తరం రాసిపడెయ్యరా తమ్ముడూ" అంది అక్కయ్య నెమ్మదిగా. నోటితో ఏం చెప్పాలో తెలియని తమ్ముడూ, చెల్లాయి తమ మనో భావాల్ని కళ్ల భాషలో అతనికి అందించారు.

అన్నిటికీ తలవూపి, తల్లి దండ్రిలకు మరోమారు పాదాభివందనంచేసి, అప్ప చెల్లెళ్లకేసి, తమ్ముడికేసి, ఊరి జనం కేసి ప్రేమగా చూసి, బరువు హృదయంతో బండి యెక్కాడు కిరీటి.

బండి తనని ఊరి నుంచి దూరంగా లాక్కుపోతూండగా - అయిన వాళ్లు, ఊరివాళ్లు దూరమయి పోతూండగా - అతని కనుకొలకుల్లో నిలిచిన నీటి బొట్లు యిక ఆగలేక కళ్లజోడు క్రిందుగా - జరజరా జారి, మండుతూన్న గుండెమీద పడి, మంట కొంతచల్లార్చాయి; అదురుతూన్న క్రింది పెదవిని మునిపంట నొక్కిపట్టి, కళ్లుమూసుకుని వెనక్కి జార్ల పడ్డాడు కిరిటి.

....

ఆ ఊరుసుంచి బదిలీఅయి వెళ్లిపోతూ ప్రెసిడెంటు తండ్రి, "కిరీటికి హైదారాబాదులో వుద్యోగం వేయించగలను" అన్నప్పుడు - ఆనందం వెల్లి విరిసింది కిరీటి ఇంట్లో. కానీ....కానీ.... ఎప్పుడూఆ ఊరే దాటివెళ్లని కిరీటి వుండడం ఎక్కడ? అసలు తనలాంటి పల్లెటూరివాడు మనుగడ సాగించడం సాధ్యమా? ఆ యింట్లో అదీ తర్జన భర్జన జరుగుతోంది.

కిరీటి తల్లిదండ్రులతో చర్చిస్తున్న హైదారాబాదు ఉద్యోగం విషయం ప్రక్కింటివాళ్ల చెవినపడింది. రెండు నిమిషాల్లో ప్రక్కింటా విడ, ఆవిడ తమ్ముడు రాజారావు యీ యింటి గుమ్మం ముందు ప్రత్యక్షమయ్యారు.

రాజారావు హైదారాబాదులోనే ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. కిరీటి తన రూములోనే వుండొచ్చుననీ, అతనికి అన్ని విషయాల్లోనూ తను సాయ పడతాననీ, రూముఅద్దె, భోజనం మొత్తం అన్నీకలుపుకుని నూటఏభయి రూపాయల్లో సర్దుబాటు అయ్యేలా తను చూస్తాననీ చెప్పాడు రాజారావు. మొదటి నెల ఖర్చు తను సర్దుతాననీ, జీతం తీసుకున్నాక బాకీ తీర్చొచ్చనీ కూడా చెప్పాడు.

"నిజంగా నువ్వుమాపాలిటి దేవుడివిబాబూ. నీ రుణంయీజన్మలో మర్చిపోలేం" అన్నాడు కిరీటితండ్రి.

"దీంట్లో పెద్దసహాయం ఏంవుందండీ? ఒక మనిషికి మరోమనిషి

సాయం ఎప్పుడూ అవసరమే. నేను చేస్తూన్న మహోపకారమేఁవీ లేదు" అన్నాడు రాజారావు సిగ్గుపడుతూ.

పొట్టిజుట్టూ, సోడాబుడ్డి కళ్లద్దాలూ, చిన్న కళ్లూ, చెవుల పోగులూ లాల్చీ, పైజామా, వెర్రి తెలుపు మనిషి - కిరీటిని చూస్తే రాజారావుకి అదోవిధమైన అభిమానం, కొండంతజాలి.

....

రైలు హైదాబాదు చేరిపోయి పెట్టి అంతా ఖాళీ అయిపోతున్నా కిరీటి మాత్రం కదలకుండా అలానే కిటికీ లోంచి బయటకు చూస్తూ కూర్చుండి పోయాడు. గుండెలకు హత్తుకున్న బట్టల సంచీ నలిగి పోతోంది. చాలా బెదురుగానూ, భయంకరమైన బెంగ గానూ ఉంది. అన్ని పెట్టిలూ వెతుక్కుంటూ వస్తున్న రాజారావు కిరీటిని చూస్తూనే ఎగిరి గంతేసి, సాదరంగా పలకరించి, తన రూముకి తీసుకు వెళ్లాడు. దారి పొడవునా కనబడ్డ ముఖ్యమైన ప్రదేశాలన్నీ వివరంగా చెప్పాడు. విశాల మైన రోడ్లు, బస్సుల మీద బస్సులు, భవంతులూ, ...అన్నీ చూస్తూంటే కిరీటికి ఎంతో ఆశ్చర్యంగానూ, భయంగానూవుంది.

స్నానం, భోజనం అన్నీ కిరీటికి సక్రమంగా జరిగేఁలా చూసి, విశ్రాంతి తీసుకోమని పక్క పరిచాడు రాజరావు.

ఎంత బడలికగా వున్నా - యింటి నుంచి దూరమయి పోయిన బెంగతో నిద్ర పట్టింది కాదు కిరీటికి. కను కొలకుల్లో మళ్లీ నీళ్లూరాయి. రాజారావు అతని పక్కనే కూర్చుని, తలనిమురుతూ, ధైర్యం చెప్పాడు. అలవాటు పడితే నగర జీవితం చాలా సరదాగా వుంటుందని, అసలు వదల బుద్ధెయ్యదని నచ్చ చెప్పాడు.

—మర్నాడు కిరీటిని తీసుకెళ్లి ఉద్యోగంలో చేర్పించాడు రాజారావు- మళ్లీ సాయంత్రం ఆఫీసు నుంచి యింటికి తనతో కూడా తీసుకు వచ్చాడు. రానూ పోనూ డబుల్ డెక్కర్ ఎక్కి, నగరశోభని చూసిన

కిరీటి అద్వోరకమైన ఆనందానికి గురై, క్రమేపీ బాధ, భయం మరచి పోయి, ఆ రోజు సుఖంగానే నిద్ర పోయేడు.

తృప్తిగా నిట్టూర్చి, రాజారావు కూడా నిద్రలోకి జారి పోయాడు.

....

"పరమ పూజ్యనీయులు అమ్మా నాన్నలకి,

నమస్సుమాలు.

ప్రతి ఉత్తరంలోనూ నాకు యిక్కడ వచ్చిన లోటేమీ లేదని వ్రాస్తున్నా నా ఆరోగ్యం విషయంలో అంతగా మీరు ఆదుర్దా పడుతున్నందుకు నేనెంతో బాధ పడుతున్నాను. ఏవిషయంలోనూ నాకు యిక్కడ వచ్చిన లోటేమీ లేదు

రాజారావు నిజంగా మన పాలిటదేవుడే. అనుక్షణం అతనికి నా యోగక్షేమాల్ని గురించిన ఆలోచనే. నాభోజనం, నాపడక, నాస్నానం ఒకటేమిటి అన్నీ చక్కగా జరిగేలాచూసే అతనిదగ్గర నిజంగా నాకెంతో సిగ్గుగావుంటోంది. మర్యాదలు వద్దని ఎంత చెప్పినా ఒప్పుకోడు. మీరు నమ్ముతారో నమ్మరో- నోరువిప్పడం చేతకాని వాణ్ణని మీరు, అందరూ అంటారుకదా- కానీ యిప్పుడు రాజారావు సాంగత్యంతో ధైర్యం వస్తోంది. ఎవరితోనైనా వీలయినంత ధైర్యంగా మాట్లాడెయ్య గలుగుతున్నాను. అతను తెస్తున్న పుస్తకాల ద్వారా ప్రపంచ జ్ఞానం బాగా కలుగుతోంది.

రేపుజీతం యిస్తారు గడిచిన నెలకి రాజారావు సర్దిన నూటఏభై అతనికిచ్చేసి, వచ్చేనెలఖర్చుకి వుంచుకుని, మిగిలినది మీకుపంపిస్తాను. ఈసారికి మీకు అతితక్కువే పంపగలుగు తున్నందుకు విచారిస్తున్నాను. వచ్చేనెలనుంచి బాకీవుండదు కాబట్టి ఎక్కువ పంపగలుగుతాను.

భగవంతుడి దయవల్ల మన కోర్కెలన్నీ నెరవేరుతాయి. ఈ ఊరొచ్చిన మన కరణం గారబ్బాయి నన్ను కలిసాడు. అతన్తో డబ్బు పంపిస్తాను.

అక్కయ్యకు నమస్కారాలు. కిట్టూకి, రాధకి శుభాశీస్సులు. వాళ్లిద్దరూ కొత్త స్కూలు బ్యాగ్సుకోసం ఎదురు చూస్తూంటారు అనుకుంటా.

మరోమారు మీ పాదపద్మాలకు నమస్సుమాలు సమర్పించుకుంటూ-

మీ

కిరీటి.

ఉత్తరం పూర్తిచేసి, జీతం రాబోయే 'రేపు'ని తలుచుకుంటూ, ఆనందంతో గబగబా రోడ్డు దాటబోయిన కిరీటి- మీదకువచ్చిన ఆటోని చూసుకోలేదు. డ్రైవరు నేర్పుగా తప్పించగలిగాడు కానీ అది కిరీటిని రాసుకుని దూసుకుపోయింది. రోడ్డువారగా తూలిపడ్డాడు కిరీటి, దెబ్బలయితే తగల్లేదు గానీ, కళ్లజోడు ఒకద్దం పూర్తిగా పగిలిపోయింది. కళ్లనీళ్ల పర్యంతం అయింది కిరీటికి. ఒకఅద్దం లేకపోతే ఒక కన్నులేనట్లే అతనికి, 'రేపుజీతం రాగానే వేయించెయ్యాలి' అనుకున్నాడు. జాగర్తగా రూముకి చేరుకున్నాడు.

సంగతి తెలుసుకున్న రాజారావు చాలా బాధపడ్డాడు. కిరీటి ఎంత వద్దన్నా వినిపించుకోకుండా కళ్లజోడు పట్టుకెళ్లి అద్దం వేయించుకొచ్చాడు రాజారావు.

రాజారావుకి తన మీదగల అభిమానానికి తన్మయుడై, గుండెల మీదచెయ్యి వేసుకుని, హాయిగా నిద్రపోయేడు కిరీటి.

....

స్టాంపు మీద సంతకం పెట్ట బోతూన్న కిరీటికి ఒక్కసారిగా తల్లి దండ్రిలూ, ప్రమీల తండ్రి ప్రసాదరావుగారూ, రాజారావు స్మృతి పథంలో మెదిలారు. అందరికీ మనసారా వందనాలు అర్పించుకున్నాడు లోలోనే. అతని ఆనందానికి అవధులు లేవు.

మొదటి జీతం. 'తన' సంపాదన. తను కష్టపడి చదువుకున్న

దానికీ, కష్టాలుపడి తల్లిదండ్రులు చదివించిన దానికీ ప్రతిఫలం నేటినుండీ అందుతోంది.

ప్రసాదరావుగారి సహృదయపు కానుక.

రాజారావు ఆదరిస్తూ అందిస్తూన్న అమృతహస్తం.

డబ్బు అందుకుని, కళ్లు చెమ్మగిల్లుతూండగా లెఖ్ఖ పెట్టుకున్నాడు కిరీటి. నా-లు-గు-వం-ద-లు. ఆనందంతో వుక్కిరి బిక్కిరి అయ్యాడు, మళ్లీ లెఖ్ఖపెట్టుకున్నాడు - నాలుగు వందలు. మళ్లీ మళ్లీ లెఖ్ఖ.... ఒక వందనోటు, రెండు ఏభయి రూపాయల నోట్లు, ఇరవై పదిరూపాయల నోట్లు. జీవితంలో మొట్ట మొదట సారిగా వంద రూపాయల నోటుని తన చేతుల్తో తాకుతున్నాడు. ఒక చీటీ మీద ఆ నోట్ల నెంబర్లన్నీ వ్రాసుకున్నాడు. ఆ చీటీ జీవితాంతం దాచుకోవాలనుకున్నాడు. ఆ నెంబర్లు పదిసార్లు చదువుతున్నాడు. ఒక్కసారి సంతృప్తిగా గుండెలనిండా గాలి పీల్చుకుని, డబ్బు ఒక కవర్లో పెట్టి, పైజామా జేబులో బాగా లోపలకి అడ్డంగా దోపి, ఆఫీసు నుంచి బయటపడ్డాడు.

రోడ్డంతా రోజు కంటే బాగా రద్దీగా కనిపించింది అతని కంటికి. రోడ్డుమీద జనంలో సగం మందికి-పైగా దొంగ వెధవలుగానూ, డబ్బు కొట్టెయ్యడానికి ఛాన్స్ ఎలా దొరుకుతుందా అన్నట్లుగా తనవైపే చూస్తున్నట్లుగానూ అనిపిస్తోంది, అతనికి.

ఈ రోజు బస్సులో వెళ్లకూడదు. దొంగలుంటారు. కొంచెం కష్టమయినా నడిచే పోవడం మంచిది అనుకుని, డబ్బుని గుప్పిట్లో బిగపట్టి జేబులోనే చెయ్యి అలాగేవుంచి, ఎవ్వరూ తనని వెంబడించట్లేదని నిర్ధారణ చేసుకుని, రూముకి బయలు దేరాడు కిరీటి.

ఏదో తెలియని ఆత్మధైర్యం అతన్ని నిటారుగా నిలబెట్టుతోంది. మగతనం తలెత్తి, గుండె బలాన్ని అధికం చేస్తోంది.

నీ ... కిరీటి రూముకి చేసేసరికి రాజారావు పక్కింటి ఆయనతో అరుగు మీద కూర్చుని, దీక్షగా చదరంగం ఆడుతున్నాడు. ఆసమయంలో అతన్ని కదపడం ఎందుకని, బట్టలు మార్చుకుని బాత్రూంలోకి స్నానానికి వెళ్లాడు కిరీటి.

కిరీటి స్నానం ముగించుకుని వచ్చేసరికి ఆట అయిపోయినట్లుంది. పక్కింటాయన వెళ్ళి పోయాడు. రాజారావు చాపమీద కళ్లుమూసుకుని. వెల్లకిలాపడుకొని వున్నాడు.

"ఎవరు గెలిచారు?" అన్నాడు కిరీటిపలకరింపుగా— అలమార్లోంచి కళ్లజోడు తీసిపెట్టుకుంటూ.

"సాధారణంగా గెలుపు నాదే వుంటుంది. నా ఎత్తులకు తిరుగు లేదు" అన్నాడు రాజారావు తమాషాగా నవ్వుతూ.

కిరీటి కూడా నవ్వి, పైజామా అందుకున్నాడు—రాజారావు బాకీ తీర్చేద్దామని. పైజామా జేబులో చెయ్యి పెడుతూనే గతుక్కు మన్నాడు. గబగబా జేబంతా వెతికాడు. రెండో జేబుకూడా వెతికాడు గబగబా— తలమీద ఏదో బరువైన సాధనంతో మోదినట్లయ్యింది. లాల్చీజేబులు కూడా వెతుకు తూండగా రాజారావు అన్నాడు, కళ్లు తెరవకుండానే— "ఈ రోజు జీతం యిచ్చారనుకుంటాను" అని,

"ఆఁ అవును—మీరేమైనా చూశారా?" అని గబుక్కున అనేసి, నాలిక్కరుచుకున్నాడు, కిరీటి నొచ్చుకుంటూ.

కిరీటి ముఖంలోకి చటుక్కున చూసి, "ఏమిటీ?" అన్నాడు రాజారావు. చిరుకోపం చిందులాడింది ఆ గొంతులో.

"క్షమించండి. పొరబాటున అనేశాను. మరేంలేదు. ఈరోజు జీతం యిచ్చారు కవరులోపెట్టి. పైజామా జేబులో పెట్టాను. ఆ.... అది....కనిపించడం....లేదు...."—ఇంకోసారి అన్నిజేబులూ గబగబా వెతుకుతూ, కంగారుపడుతూ, గాభరాగా అన్నాడు కిరీటి. మాట్లాడుతూంటే గొంతు వణుకుతోంది. గుండెల్లోంచి దుఃఖం తన్నుకొచ్చింది.

చాపమీద నుంచి ఒక్క ఉదుటున లేచి, "అలాగా?!! కంగారు పడకుండా నెమ్మదిగా సరిగా చూడండి. ఎక్కడికీ పోదు. ఒకవేళ బస్సులో ఎవరైనా కొట్టేశారేమో?!.... మీరీరోజు ఆలస్యంగా వచ్చారు. పైగా ఆనందంగా కనిపిస్తున్నారు. దాన్నిబట్టి జీతం యిచ్చివుంటారని అనుకున్నానన్నమాట" అన్నాడు రాజారావు తనుకూడా కిరీటి బట్టలు వెతుకుతూ, సానుభూతిగా.

అప్రయత్నంగా బట్టల్ని వదిలేసి, క్రింద కుప్పలా కూలబడి పోయాడు కిరీటి. చెంపల మీదుగా కన్నీరు జారుతోంది. ఆపుకోలేక బావురుమన్నాడు.

"ఛఛఛ! ఈమాత్రానికే ఇంత ఇదైపోతే ఎలా?! నేనున్నానుగా! ఈ నెలక్కూడా సర్దేస్తాను—వచ్చేనెల చూసుకుందాం. మీరు మరేమీ బాధ పడకండి. ధైర్యంగా వుండండి" అన్నాడు రాజారావు, కిరీటి ప్రక్కనే కూర్చుని, అతని తలమీద చెయ్యివేసి, జుట్టులోకి వేళ్లు పోనిచ్చి నిమురుతూ.

"....కనీసం....వందరూపాయలైనా ఈనెలకి ఇంటికి పంపం చాలీ అనుకున్నాను. ఈనెలతో మీబాకీ తీరిపోతే, వచ్చేనెలనుంచీ మా వాళ్లకి అవసరమయినంత పంపించవచ్చు ననుకున్నాను. కాని.... ఇలా....ఎలా...." గొంతు పూడుకుపోయింది.

"మీరేం అధైర్య పడకండి. నాకూ ఈవాళే జీతం ఇచ్చారు. మీ ఇంటికి మీరుపంపిద్దామనుకున్న డబ్బుకూడా నేను సర్దుతాను. ఏం?.... ధైర్యంగా ఉండండి మరీ....ఇదుగో ఈ వంద రూపాయలు తీసు కోండి....రేపేగా అతను వెళ్లేదీ...." అన్నాడు రాజారావు వంద రూపా యల నోటుని కిరీటి చేతుల్లో కుక్కుతూ.

మోకాళ్ల మధ్య మొహం దాచుకుని ఏడుస్తున్నాడు కిరీటి.

"ఇంక ఊరుకోండి మరీ. నాదగ్గర డబ్బు తీసుకోవడానికి మీ

రేం మొహమాట పడక్కర్లేదు. అంతగా అయితే మీ దగ్గర వడ్డీకూడా తీసుకుంటాను. సరా?"

—లోపల ఏదో అనుమానం పీకుతూండగా అప్రయత్నంగానే నోటు విప్పి, నెమ్మదిగా నెంబరు వైపు దృష్టిసారించాడు కిరీటి.

కళ్లు మసకలు కమ్మాయి. తన కళ్లని తనే నమ్మలేకపోయాడు. అదే నెంబరు. అవును. ఆ నెంబరు యింతసేపూ తననోట్లో నాను తున్నదే. జేబులోంచి చీటీ తీసి చూద్దామనుకుని, మళ్లీ మానుకున్నాడు. కాని నిస్సంశయంగా అదే నెంబరు. అయితే ఈ పని చేసింది.....!!!

అతని జీవితంలో ఎన్నడూ అంత ఆశ్చర్యాన్ని ఎరుగడు.

తనొక మాయా వలయంలో చిక్కుకున్నట్లు, తనచుట్టూ భయం కర విషసర్పాలు తిరుగాడుతున్నట్లు భయంకలిగింది అతనికి.

అప్రయత్నంగానే వంద నోటుని రాజారావుకి అందించి, లేచి, గబగబా బట్టలు మార్చుకుని, మిగిలిన ఒకజత, తువ్వాల్ని, లుంగీ, దుప్పటీ చేతిసంచిలో కుక్కుకుని, పుస్తకాల కట్ట చేత్తోపట్టుకొని, కన్నీరు ఏక ధారగా కారుతూ వుండగా రాజారావు వైపు తిరిగి, చేతులు ఎత్తి నమస్క రించి, "వస్తానండి" అన్నాడు కిరీటి.

"ఎ.... య్యెక్కడికి?" అన్నాడు రాజారావు అదిరిపడి, తడ బడుతూ.

"బ్రితకడానికి- కాదు- బ్రితకనేర్వడానికి"— నొక్కిపలుకుతూ అన్నాడు కిరీటి పైకిచూస్తూ.

"ఊ(....ఉ(.... నామాట విని స్థిమితపడండి.... పైగా యిప్పు డెలా వెళ్తారు?.... చీకటిపడుతోంది" అన్నాడు రాజారావు తలెత్తి. కిరీటి కళ్లల్లోకి మాత్రం సూటిగా చూడలేక పోతున్నాడు అతను. కళ్లజోడు వెనకనున్న ఆ అమాయకపు కళ్లల్లోంచి వెలువడుతూన్న ప్రచండకాంతి తనని భస్మం చేస్తుందని భయం.

"హుఁ! చీకటి!!.... గుండె ధైర్యంలేనివాడికి వెలుతురు కూడా చీకటేనని, ఆత్మధైర్యంతో నిలబడితే కటికచీకటిలోకూడా కాంతికిరణం కనిపిస్తుందనీ తెలుసుకున్నానండీ. మనిషి బతకనేర్వాలి మేష్టారూ! తన కాళ్లమీద నిలబడగలిగాలి. లేకపోతే యీ ప్రపంచం బ్రతకనివ్వదు. మంచిగా పోయినవాడు మసిఅయిపోతాడు. మోసగాళ్లదే యీ ప్రపంచం. ఎవరినుంచైనా అవసరానికి మించి సహాయం పొందడం కంటే మోస పోవడం మరోటిలేదని తెలుసుకున్నాను. మీ సహాయానికి కృతజ్ఞుణ్ణి. 'ఈనెల డబ్బుపంపలేకపోతున్నా. ఒక మంచిపాఠం నేర్చుకో గలిగి నందుకు సంతోషిస్తున్నా'నని మావాళ్లకు ఓ చీటీ రాసి మా కరణం గారబ్బాయి ద్వారా పంపదలచుకున్నాను. సెలవు" అంటూ, కళ్లజోడు ఒకసారి సరిచేసుకుని, తలపైకెత్తి, రొమ్ము విరుచుకుని, గడపదాటి బయటకు నడిచాడు కిరీటి.

యువ ఫిబ్రవరి '78.